

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГИЖИЦЬКОГО

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра соціальної сфери та культурної спадщини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант ОПП G4 «Енерговиробництво»
G4.03 Відновлювані джерела енергії та
гідроенергетика

к.т.н., доцент

 Сергій КОРОБКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету механіки, енергетики та
інформаційних технологій
Степан КОВАЛИШИН

(підпис та прізвище, підпис)
«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ 8 Філософія

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність G 4 «Енерговиробництво»

(код і назва спеціальності)

спеціалізація G 4.03 «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»

(код і назва спеціальності)

освітня програма «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика»

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма Філософія
(назва навчальної дисципліни)

Укладачі: Ігор Дуняк, доктор філософських наук, професор
(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри соціальної сфери та культурної спадщини

(підпис) (Ігор Баран)
(ім'я та прізвище)

Погоджено навчально-методичною комісією

спеціальності «Енерговиробництво»
(назва спеціальності)

Протокол № 1 від «28.08.2025 року»
Голова НМКС Віталій БОЯРЧУК
(підпис, ім'я та прізвище)

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету МЕІТ
(назва факультету)

Протокол № 1 від «28.08.2025 року»

Голова НМРФ Степан КОВАЛИШИН
(підпис, ім'я та прізвище)

Ухвалено вченою радою факультету МЕІТ протокол №1 від «28.08.2025 року»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	П	П
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Усього годин аудиторної роботи	48	14
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	16	6
• практичні заняття, год.		
• лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.	32	8
Усього годин самостійної роботи	72	106
Форма контролю	Екзамен	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

- для денної форми здобуття освіти – 40 %,
- для заочної форми здобуття освіти – 12%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення освітньої компоненти «ФІЛОСОФІЯ» є формування теоретичних знань щодо суті, структури, властивостей та законів зміни буття, а також особливостей розуміння буття в головних дофілософських (релігійних) і філософських концепціях.

Завдання навчальної дисципліни:

- опанування поняттєвого апарату для аналізу проблеми суті буття;
- формування здатності аналізувати типові концепції суті буття; опанування аргументації, якою обґрунтовують та спростовують типові концепції буття;
- опанування знань щодо головних властивостей буття, іменованих філософськими категоріями;
- здобуття теоретичних знань щодо способів систематизування знань та опанування проблематики щодо систематизування філософських категорій у формі онтології;
- здобуття теоретичних знань щодо виозначення найзагальніших понять (філософських категорій) та формування навичок їх виозначення;
- опанування проблематики загальних законів буття.

Пререквізити: для успішного опанування курсу «Філософія» достатньо володіти знаннями з загальноосвітніх дисциплін середньої школи.

Постреквізити: вивчення «Філософії» створює підґрунтя для опанування знань з усіх напрямів, оскільки містить знання про найзагальніші властивості та закони, під які підпорядковують знання в усіх інших менш загальних галузях знань. Водночас знання щодо побудови філософської онтології корисне у разі створення онтологій вузьких предметних областей, призначених (онтологій) для контекстного пошуку інформації. Зважаючи на це, згадані знання можуть бути корисні нід час вивчення окремих розділів дисциплін «Вебтехнології», «Основи штучного інтелекту» та «Інтелектуальний аналіз даних».

Результати навчання: Унаслідок вивчення філософії здобувачі набувають знання про найзагальніші властивості й закони зміни буття. Ці знання є попередніми знаннями в будь-якій сфері, в якій конкретні знання поки що відсутні. Крім того, філософське знання, як найзагальніше, є основою для систематизації знань в кожній галузі чи ділянці знань.

Зважаючи на це, здобувач, який належним чином опанував філософію, отримує інструментарій для систематизування знань в своїй спеціальності. Водночас найзагальніше знання про все, що існує, тобто про буття, є основою світогляду. Тому одним з результатів є формування світогляду, адекватного до дійсності. Одним з важливих наслідків ознайомлення з різними поясненнями суті буття, аргументаціями, вживаними для обґрунтування цих концепцій, у здобувачів формується критичне мислення, здатність брати на себе відповідальність за свій світогляд, за картину світу, прийману здобувачем як істинну. Важливим результатом вивчення філософії є формування наукової картини світу.

Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення дисципліни забезпечує набуття здобувачами таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності	• Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. (ЗК2). • Здатність бути критичним і самокритичним. (ЗК10). • Навички міжособистісної взаємодії. (ЗК12). • Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. (ЗК13). • Знання екологічних, нормативно-правових і соціальних аспектів використання відновлюваних джерел енергії. (ЗК16).
Програмні результати навчання	• Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу (ПРН1). • Відновлювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній та енергетичній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя (ПРН2). • Застосовувати ефективні методи для комунікації з інженерним співтовариством і суспільством загалом (ПРН3). • Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (ПРН7). • Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (ПРН8).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ДФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р.		л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 1 Семестр 1						Рік підготовки 1 Семестр 1					
Розділ 1. Теоретичні основи аналізу буття. Дофілософські концепції суті буття. Ідеалізм. Матеріалізм.												
Тема 1. Вступ до дисципліни	4	2	2	–	–	–	4	2	2	–	–	–
Тема 2. Головні концепції щодо суті буття	4	2	2	–	–	–	4	2	2	–	–	–
Тема 3. Дофілософські погляди на буття: дхармічні релігії	4	2	2	–	–	–	4	2	2	–	–	–
Тема 4. Дофілософські погляди на буття: авраамічні релігії	4	2	2	–	–	–	10	–	2	–	–	8
Тема 5. Філософські концепції буття: Об’єктивний ідеалізм	4	2	2	–	–	–	8	–	–	–	–	8
Тема 6. Філософські концепції буття: Суб’єктивний ідеалізм	4	2	2	–	–	–	8	–	–	–	–	8
Тема 7. Філософські концепції буття: Матеріалізм: становлення і розвиток	4	2	2	–	–	–	8	–	–	–	–	8
Тема 8. Філософські концепції буття: Матеріалізм як основа ідеології	4	2	2	–	–	–	8	–	–	–	–	8
Разом за розділ 1	32	16	16	0	0	0	46	6	8	0	0	32
Розділ 2. Філософські концепції суті буття. Категорії. Діалектика												
Тема 9 Філософські концепції буття: Дуалізм	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 10. Філософські концепції буття як множини субстанцій принаймні частина з яких є сумісна:	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8

Пантеїзм												
Тема 11. Теорія філософських категорій: Перелік та виознаки категорій	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 12. Теорія філософських категорій: Проблема систематизації категорій	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 13. Історія діалектики	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 14. Теорія діалектики	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 15. Історія вчень про буття	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 16. Детермінування філософією фахових знань і світогляду	8	–	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Разом за розділ 2	58	–	16	–	–	42	56	–	–	–	–	56
Разом	90	16	32	0	0	42	74	–	–	–	–	74
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів.	30	–	–	–	–	30	18	–	–	–	–	18
Усього годин	120	16	32	–	–	72	120	6	8	–	30	106

4. ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 1. Вступ до дисципліни. 1. Предмет філософії. 2. Поняттєвий апарат для аналізу концепцій суті буття.	2	2
2	Тема 2. Головні концепції щодо суті буття. 1. Модель суб'єктивної картини буття 2. Субстанції в суб'єктивних картинах буття 3. Типологія концепцій буття згідно з суб'єктивними його картинами	2	2
3	Тема 3. Дофілософські погляди на буття: дхармічні релігії. 1. Погляди на буття в добу міфів. 2. Погляди на буття згідно з дхармічними релігіями. 3. Дофілософські погляди на буття в Китаї	2	2
4	Тема 4. Дофілософські погляди на буття: авраамічні релігії. 1. Погляди на буття в юдаїзмі. 2. Погляди на буття в християнстві. 3. Погляди на буття в ісламі.	2	
5	Тема 5. Філософські концепції буття: Об'єктивний ідеалізм. 1. Становлення концепції об'єктивного ідеалізму. 2. Варіанти концепції. 3. Аргументи «за» і «проти».	2	
6	Тема 6. Філософські концепції буття: Суб'єктивний ідеалізм. 1. Становлення концепції суб'єктивного ідеалізму. 2. Варіанти концепції. 3. Аргументи «за» і «проти».	2	
7	Тема 7. Філософські концепції буття: Матеріалізм: становлення і розвиток. 1. Становлення концепції матеріалізму. 2. Розвиток концепції матеріалізму.	2	
8	Тема 8. Філософські концепції буття: Матеріалізм як основа ідеології. 1. Фальсифікації матеріалізму в країнах соціалістичного тоталітаризму. 2. Аргументи «за» і «проти».	2	
Усього годин		16	6

5. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Вступ до дисципліни. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	2
2	Головні концепції щодо суті буття. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	2
3	Дофілософські погляди на буття: дхармічні релігії. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	2
4	Дофілософські погляди на буття: авраамічні релігії. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	2

5	Філософські концепції буття: Об'єктивний ідеалізм. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
6	Філософські концепції буття: Суб'єктивний ідеалізм. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
7	Філософські концепції буття: Матеріалізм: становлення і розвиток. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
8	Філософські концепції буття: Матеріалізм як основа ідеології. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
9	Філософські концепції буття: Дуалізм. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
10	Філософські концепції буття як множини субстанцій принаймні частина з яких є сумісна: Пантеїзм. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
11	Теорія філософських категорій: Перелік та виозначення категорій. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
12	Теорія філософських категорій: Проблема систематизації категорій. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
13	Історія діалектики. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
14	Теорія діалектики. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
15	Історія вчень про буття. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
16	Детермінування філософією фахових знань і світогляду. 1. Аналіз першоджерел 2. Аналіз аргументів і контраргументів	2	
Усього годин		32	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Тема 5. Філософські концепції буття: Об'єктивний ідеалізм.	—	8
2	Тема 6. Філософські концепції буття: Суб'єктивний ідеалізм.	—	8
3	Тема 7. Філософські концепції буття: Матеріалізм: становлення і розвиток	—	8
4	Тема 8. Філософські концепції буття: Матеріалізм як основа ідеології.	6	8
5	Тема 9. Філософські концепції буття: Дуалізм.	6	8

6	Тема 10. Філософські концепції буття як множини субстанцій принаймні частина з яких є сумісна: Пантеїзм.	6	8
7	Тема 11. Теорія філософських категорій: Перелік та виознаки категорій.	6	8
8	Тема 12. Теорія філософських категорій: Проблема систематизації категорій	6	8
9	Тема 13. Історія діалектики.	6	8
10	Тема 14. Теорія діалектики.	6	8
11	Тема 15. Історія вчень про буття.	6	8
12	Тема 16. Детермінування філософією фахових знань і світогляду.	6	8
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів		30	18
Усього годин		72	106

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання з дисципліни «Філософія» здійснюється із застосуванням сучасних інтерактивних та практикоорієнтованих методів, що поєднують словесні (лекція, пояснення, дискусія), наочні (демонстрація, робота з мультимедійними матеріалами) та активні форми (групові проєкти, семінари-дискусії, моделювання ситуацій, аналіз кейсів).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється проведенням поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання відповідних завдань. Форми проведення поточного контролю – усне та письмове опитування, тестовий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів з дисципліни «Філософія», яку може отримати студент протягом семестру за всі види роботи, становить 100, при цьому 50 балів за результатами поточного оцінювання, та 50 – за результатами екзаменаційного контролю.

Результати **поточного контролю** оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у 50-ти бальну шкалу за формулою:

$$ПК = 10 \cdot САЗ$$

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5 («відмінно»)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив 90% тестових завдань.

4 («добре»)	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдань, використовуючи обов'язкову літературу. При викладанні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності й незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3 («задовільно»)	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив близько половини тестових завдань.
2 («незадовільно»)	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Викладає матеріал фрагментарно та поверхово, без аргументації й обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, допускає суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

Таблиця 1 – **Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Бичко І., Табачковський В., Бичко А., Ярошовець В. Філософія: Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
- Надольний І. Філософія: Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2011. 455 с.
- Причепій Є., Черній А., Чекаль Л. Філософія: Підручник. Вид. 3-є, стереотипне. Київ : Академвидав, 2009. 592 с.

Допоміжна

- Горський В. Історія української філософії: Навчальний посібник. 4-е допов. видання. Київ : Наукова думка, 2001. 375 с.

2. Захара І. Лекції з історії філософії: Навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛБА, 1997. 398 с.
3. Захара І. С. Українська філософія : Навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 353 с.
4. Кремень В., Ільїн В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник. Київ : Книга, 2005. 528 с.
5. Філософія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. В. Губерський та ін.; за ред. Л. В. Губерського]. Х.: Фоліо, 2013. 509 с.; 2-е вид.: Х.: Фоліо, 2017. 624 с.
6. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Керівник авторського колективу Л. Губерський. Вид. 2-е, перероблене і доповнене. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
7. Філософія [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотечно-інформаційні ресурси

- Бібліотека ЛНВМБ: м. Дубляни, вул. В.Великого, 1; тел. 22-45-915
- Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України: вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72
- Львівська обласна наукова бібліотека: просп. Шевченка, 13; тел. 74-02-26
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ: вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41
- Центральна міська бібліотека ім Лесі Українки: вул. Мулярська, 2а; тел. 72-05-81